

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра медичної біології Львівського національного університету ім. Данила Галицького була заснована у 1920 році. Її організатором і першим завідувачем був відомий учений паразитолог, мікробіолог професор Рудольф Вейгль (1883-1957). До цього він працював асистентом кафедри гістології та ембріології. Р. Вейгль очолював кафедру до 1944 р. у період завідування кафедрою Р. Вейгль зробив найбільший у світі внесок у вирішення проблеми профілактики та лікування висипного тифу. Створив на кафедрі першу у світі ефективну вакцину проти висипного тифу.

У 1920-1930 роках кафедра медичної біології Львівського університету стала всесвітньо відомою. При кафедрі був створений науково-дослідний Інститут висипного тифу, який називали «Інститут Вейгля». Кафедру часто відвідували представники Міжнародного товариства рикетсіологів, включаючи лауреата Нобелівської премії Чарльза Ніколя, його співробітників і багатьох інших відомих вчених. Створену Р. Вейглем вакцину ефективно використовували в Китаї, Ефіопії та інших країнах. За час Другої світової війни вакциною Вейгля було провакциновано понад 9 млн. осіб.

У період 1946-1948 років кафедрою медичної біології завідував професор Єфімов Михайло Іванович. У той час колектив кафедри налічував 7 осіб. У період завідування М. Єфімова кафедрою біології в Львівському медінституті співробітники кафедри відійшли від проблеми висипного тифу і зайнялись проблемою регенерації органів і тканин. 26 листопада 1948 р. вийшов наказ Міністерства вищої освіти СРСР з формулюванням: «Звільнити проф. М.І. Єфімова від роботи завідувачем кафедрою у зв'язку з переходом на роботу в інший медінститут».

У кінці 1948 р. на посаду завідувача кафедри біології був призначений Журбін Олексій Іванович, який на той час був вже досвідченим науковцем, працював в кількох наукових і навчальних закладах, зокрема в лабораторії І.В. Мічуріна. За час завідування О.І. Журбіна (до 1970 р.) кафедра значно розширилась. До неї приєдналась кафедра ботаніки фармацевтичного факультету. Зросла кількість наукових напрямків досліджень. У 1970-1972 р. О. Журбін – професор-консультант кафедри, після чого за станом здоров'я звільнився з роботи. Серед тогочасних публікацій кафедри можна відзначити підручник «Ботаніка» (1964) для студентів фармацевтичних факультетів, підручник «Ботаніка з основами загальної біології» (1968). У цей період (1970-1972) обов'язки завідувача кафедри виконував доц. Н.Н. Коптев.

З 1972 до 1986 р. кафедру очолював Татаринів Кость Адріанович. У 1972 р. йому присвоєно звання професора. К.А. Татаринів був автором понад

200 наукових, навчально-методичних і науково-популярних праць, зокрема підручника «Біологія» (1983) для студентів-медиків.

У період 1986-1988 рр. обов'язки завідувача кафедри виконувала доц. І.В. Ковтун.

З 1988 р. дотепер кафедрою медичної біології завідує академік Української академії наук, іноземний член Польської академії наук, доктор біологічних наук, заслужений працівник освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений професор Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Воробець Зіновій Дмитрович. З приходом завідувачем З.Д. Воробцем на кафедрі започаткований новий напрямок наукової роботи, який стосується біологічної ролі іонів кальцію та оксиду азоту в клітинах. Вона ведеться в кількох взаємопов'язаних напрямках:

- Вивчення молекулярних механізмів регуляції проліферації нормальних і пухлинних клітин поліпептидними факторами росту та ролі іонів кальцію у цьому процесі;

- Вивчення М-холінергічної рецепторної регуляції скоротливості серця та ролі в цьому процесі GTP-зв'язувальних білків, фосфатидилінозитидної та кальцій-транспортуючих систем;

- Регуляторна роль іонів кальцію у функціонуванні глутатіонової антиоксидантної системи клітин.

- Дослідження функціонально-метаболических резервів стрес-лімітуючих систем організму за екстремальних умов з метою виявлення ефективних способів їх корекції (кінетичні особливості ензиматичної активності аргінази, NO-синтази та АТФ-аз лімфоцитів і сперматозоїдів).

За цими напрямками дослідження проводяться на лімфоцитах периферичної крові та сперматозоїдах людини та ревматичних захворюваннях та патоспермії, відповідно.

За останні 20 років на кафедрі захищено 20 кандидатських і одна докторська дисертації.

Кафедра, у вирішенні наукових та навчально-методичних проблем, тісно співпрацює з Інститутом біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України, Інститутом біології клітини НАН України, Кентським університетом (США), кафедрами медичної біології медичних університетів України.

Протягом усього періоду існування кафедри медичної біології, окрім педагогічної роботи, на кафедрі активно проводились наукові дослідження з актуальних напрямків розвитку медицини та біології. Поєднання навчання та інтенсивної наукової роботи давало змогу навчати та виховувати висококваліфікованих фахівців. Наукові дослідження були та є тим найвагомішим чинником, що відрізняє університетський рівень освіти від усіх інших форм і видів освітньої діяльності.